33694 - Namazın İslâm'daki yeri ve önemi

Soru

Namazın, İslâm dînindeki yeri ve önemini açıklamanızı ricâ ediyorum.

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Şüphesiz İslâm'da namazın yeri ve önemi çok büyüktür. Hiçbir ibâdet onun konumuna ulaşamaz.

Namazın yüce konumuna ve önemine şu hususlar delâlet etmektedir:

Birincisi:

Namaz, o olmadan ayakta kalması mümkün olmayan dînin direği sayılır.

Nitekim Muaz b. Cebel'in -Allah ona rahmet etsin- rivâyet ettiği hadiste Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurmuştur:

أَلاَ أُخْبِرُكَ بِرَأْسِ الأَمْرِ كُلِّهِ وَعَمُودِهِ، وَذِرْوَةِ سَنَامِهِ؟ قُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ! قَالَ: رَأْسُ الأَمْرِ الإِسْلاَمُ، وَعَمُودُهُ الصَّلاَةُ، وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الجِهَادُ, ثُمَّ قَالَ: أَلاَ أُخْبِرُكَ بِمَلاَكِ ذَلِكَ كُلِّهِ؟ قُلْتُ:بَلَى يَا نَبِيَّ اللهِ! فَأَخَذَ بِلِسَانِهِ قَالَ:كُفَّ عَلَيْكَ هَذَا، فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللهِ! وَإِنَّا لَمُؤَاخَذُونَ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهِ؟ فَقَالَ: ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ يَا مُعَاذُ! وَهَلْ يَكُبُّ النَّاسَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ أَوْ عَلَى مَنَاخِرِهِمْ إِلاَّ حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ. [رواه الترمذي وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

"Sana her işin başını, ana direğini ve doruk noktasını bildireyim mi?

Ben (Muâz):

-Evet, bildir, ey Allah'ın elçisi! dedim.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

-İşin başı İslâm, direği namaz, doruk noktası (zirvesi) cihaddır, buyurdu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-daha sonra:

- Bu anlattıklarımın hepsini tutan, onların devamına ve olgunlaşmasına sebep olan şeyi haber vereyim mi? diye sordu.

Ben:

- Evet, bildir, ey Allah'ın nebisi! dedim.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- dilini tuttu ve:

-Şunu koru! buyurdu.

Bunun üzerine ben:

-Ey Allah'ın nebisi! Biz konuştuklarımızdan sorumlu tutulacak mıyız? diye sorunca, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Annen hasretine yansın ey Muâz! İnsanları yüzüstü cehenneme sürükleyen dillerinin ürettiklerinden başka bir şey midir!" (Tirmizî, hadis no: 2616. Elbânî, 'Sahih-i Tirmizî, hadis no: 2110'da hadis sahihtir, demiştir.)

İkincisi:

Namazın, kelime-i şehâdetten sonra gelmesi, itikadın doğru ve sahih olduğuna, yerleştiği kalbin doğruluğuna ve onu tasdik ettiğine delâlet eder.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[1] [سورة الماعون الآيتان: 4–5]

"Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar (gerektiği gibi ve vakitlerinde kılmazlar)." (Mâûn Sûresi: 4-5)

Allah Teâlâ namazı kaybedenleri (terk edenleri) şiddetli bir azapla tehdit ederek şöyle buyurmuştur:

[فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيّاً] سورة مريم الآية: 59

"Nihayet onların ardından namazı bırakan ve şehvetlerine uyan bir nesil geldi. Onlar bu azgınlıklarının cezasını (cehennemdeki Gayya vâdisinde) göreceklerdir."(Meryem Sûresi: 59)

Altıncısı:

Namaz, kulun kıyâmet günü ondan hesaba çekileceği ilk ameldir.

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim:

[إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ، فَإِنْ صَلُحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ، فَإِنِ انْتَقَصَ مِنْ فَرِيضَتِهِ شَيْءٌ قَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ: انْظُرُوا هَلْ لِعَبْدِي مِنْ تَطَوُّعٍ؟ فَيُكَمَّلَ بِهَا مَا انْتَقَصَ مِنَ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ يَكُونُ سَائِرُ عَمَلِهِ عَلَى ذَلِكَ.] رواه النسائي، والترمذي، وصححه الألباني في صحيح الجامع

"Şüphesiz kulun, kıyâmet günü amelinden hesaba çekileceği ilk şey, namazıdır. Namazı iyi çıkarsa, kurtulur ve umduğuna kavuşur. Eğer kötü çıkarsa zarar eder ve hüsrana uğrar.Farz namazlarından eksik olursa, Rab -celle ve azze- meleklerine şöyle buyurur:

-Kulumun nâfile namazları var mı ona bakın!

Eğer nâfile namazları varsa, noksan olan farz namazları, nâfile olan namazlarıyla tamamlanır. Sonra diğer farz amelleri de noksan olarak yapmışsa, o ameller de nâfile amellerle tamamlanır." (Nesâî, hadis no: 465. Tirmizî, hadis no: 413. Elbânî, 'Sahîhu'l-Câmi', hadis no: 2573'de hadi sahihtir, demiştir.)

Allah Teâlâ'dan, kendisine hakkıyla zikretmek, şükretmek ve güzelce ibâdet etmek konularında bize yardım etmesini dileriz.

Kaynak: Abdullah b. Muhammed et-Tayyâr, "Namaz Kitabı", s: 16. Abdullah el-Bessâm, "Tavdîhu'l-Ahkâm", c: 1, s: 371. el-Belûşî, "Tarih Meşrûiyyeti's-Salât", s: 31)

بُنِيَ الإِسْلامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحَجِّ البَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ] رواه البخاري و مسلم]

"İslâm, beş şey üzerine binâ edilmiştir: Allah'tan başka hak ilâhın olmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şâhitlik etmek, namazı (dosdoğru) kılmak, zekâtı (hak edene) vermek, Beytullah'ı haccetmek ve Ramazan orucunu tutmaktır." (Buhârî, hadis no: 8. Müslim, hadis no: 16)

Namazı ikâme etmenin anlamı: Sözleri, fiilleri ve Kur'an-ı Kerim'de belirtilen vaktleri ile namazı tam olarak edâ etmek demektir. Nitekim Allah Teâlâ namazın vaktleri hakkında şöyle buyurmuştur: إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا [سورة النساء من الآية: 103] "... Çünkü namaz, bilinen vaktlerde müminlerin üzerine farz kılınmıştır." (Nisâ Sûresi: 103)

Üçüncüsü: Namazın diğer ibâdetler arasındaki yeri ve önemi, farz kılındığı yer bakımından özel bir konuma sahiptir. Namazı yeryüzüne bir melek indirmemiştir. Fakat Allah Teâlâ, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e ikramda bulunmayı dilediği için elçisi göğe çıkarken (Miraç gecesinde) namazını farz oluşunda Rabbi ona aracısız hitap etmiştir. İşte bu, namazı, İslâm dininin diğer ibâdetlerinden ayrı kılan bir özellik ve meziyettir. Namaz, hicretten yaklaşık üç yıl önce Miraç gecesinde farz kılınmıştır. Namaz, önce elli vakit olarak farz kılınmış, sonra Allah Teâlâ tarafından hafifletilerek beş vakte indirilmiş ve elli vaktlik sevabı, beş vakitte kalmıştır. İşte bu, Allah Teâlâ'nın namazı ne kadar çok sevdiğine ve konumunun ne kadar büyük olduğuna açık bir delilidir.

Dördüncüsü: Allah Teâlâ, namaz vesilesiyle günah ve kötülükleri silip affeder. Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir: "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim: أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهَرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟ قَالُوا: لاَ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ، قَالَ: فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا [رواه البخاري و مسلم] "Sizden birinizin kapısının önünden bir nehir aksa ve bu nehirde her gün beş defa yıkanırsa, acaba üzerinde onun kirinden bir şey kalır mı (ne dersiniz)? (Sahâbe): -Onun kirinden bir şey kalmaz! Dediler. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: -İşte bu, beş vakit namazın misâlidir. Allah o namazlar vesilesiyle (küçük) günahları siler." (Buhârî, hadis no: 528 Müslim, hadis no: 667)

Beşincisi: Namaz, dinden son kaybedilecek (terk edilecek) ibâdettir. Eğer namaz kaybedilecek olursa, dinin tamamı kaybedilecektir. Câbir b. Abdullah'tan -Allah ona rahmet etsin- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir: "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلاَةِ [رواه مسلم] "Kişi ile küfür ve şirk arasındaki sınır, namazın terkidir." (Müslim, hadis no: 82)

Bu sebeple müslümanın namazı vaktlerinde edâ etmeye gâyret etmesi, namazı edâ etme konusunda tenbellik etmemesi veya ihmal etmemesi gerekir. Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur: ﴿ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ